

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Oviedo, Francisco de

Lvgdvni, M.DC.LI.

V. Variæ diuisiones suppositionum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95503](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95503)

respondendi modus aptior esset, quia illo non tantum negabas, quod alter interrogabat, sed quod virtualiter affirmabas. Idem contingit quando significo me alicui subiecto optare aliquid contingere, quod illius existentiam supponit, ut cum dico: *utinam Petrus esset scholasticus diligens*, quia oratione suppono Petrum existere, vanè enim Petro non existentem diligentiam in studio optarem, & ita usus huius vocis *Petrus* in hac oratione est loco ipsius ut existentis. In propositionibus negatiuis sicuti *Petrus non currit*, *Chimera non legit*, vox se tenens ex parte subiecti non sumitur pro subiecto formaliter ut existente, quia Petro existente, & non existente potest verificari Petrum non currere, & modò Chimera non existente verum est dicere *Chimera non legit*, quia quod non est, non est legens.

6 Ex hoc inferes nullam propositionem affirmatiuam veram esse subiecto non supponente, quia eo ipso quod sit vera, in subiecto non desideratur existentia requisita ab hoc ut illi possit contingere predicatum. Inferes similiter propositiones falsas, quasdam esse de subiecto non supponente, sicuti *hæc Chimera est alba*, quia deficit in subiecto existentia, quam debebat habere ut illi posset subiectum conuenire: alias verò esse de subiecto supponente, sicuti hac propositio *Petrus deambulabat*, prolata dum Petrus sedet, cum existentia sufficiente ad deambulandum. Neque ex eo præcisè quod subiectum non existat tempore importat per copulam, propositio dicitur de subiecto non supponente, quando predicatum non supponit subiectum ut existens, sicuti contingit in hac propositione *Antichristus fuit existens*, cuius copula importat tempus præteritum in quo non exiit Antichristus, nihilominus propositio falsa tantum est dicenda, & non de subiecto non supponente, quia predicatum ex se non debet supponere subiectum existens, ut illi conueniat, sed illud formaliter existens constituit, & quia virtualiter non affirmatur subiectum existere, sed tantum formaliter per copulam, quod reddit propositionem falsam, & non de subiecto non supponente, tunc enim tantum dicitur propositio de subiecto non supponente, quando virtualiter affirmatur illius existentia (idem dico de præteritione seu quocumque alio statu possibilitatis, aut futuritionis) ut formaliter aliquid de illo prædicetur. Inferes similiter non solum intra propositionem, ut contra nonnullos docuit Fonseca supra, reperiri suppositionem termini, sed ubicumque nomen pro re quam significat accipitur, quod contingit in quacumque oratione in qua sententiam aliquam declaramus; apta exempla in his orationibus adducit Fonseca: *utinam Plato Socratis auditor* & *utinam Socrates doctrinam fidei, quam præclare suis discipulis traderet, didicisset*. In quibus utrimus nominibus *Plato* & *Socrates* pro rebus significatis.

7 Aduertit insuper Fonseca dicendum non esse hoc nomen supponit pro hac re, illud pro illa, sed hoc nomen supponit seu substituitur pro hac & illa re, quia cum nos nominibus utimur pro rebus, nomina à nobis supponuntur, & non ipsa actiue aliud supponunt. Rem ita se habere certum existimo, verumtamen difficile poterimus communem omnium loquendi modum coercere, iuxta quem nomina pro rebus supponere, actiue significatur, & propositionem de subiecto non supponente esse dicimus, neque ego audeam inter respondendum alicui argumento in scholis dicere, hæc propositio est de subiecto non supposito, dum enim omnes loquutionis proprietatem percallem, me discedentem à communi loquendi modo, & in re parui momenti singularitatem affectantem irriterent.

PUNCTUM V.

Varia divisiones suppositionum.

Primò diuiditur suppositio in *formalem*, & *materialem*. Suppositio formalis est, quā nomen accipitur pro re significata per nomen, ut cum dicimus *homo est animal* ratio-
nalis. Suppositio materialis est, quando nomen accipitur nō pro re ad quam significandam sit impositum, sed pro se ipso, ut cum dicimus *homo est vox*. Rursus suppositio ma-

terialis quædam est *intrinseca*, alia *extrinseca*. Intrinseca est acceptio nominis pro se ipso secundum id, quod intrinsecè habet, veluti cum dicimus *homo est*. Extrinseca appellatur acceptio nominis pro se ipso secundum id, quod habet ex libera hominum impositione, quod illi potuit non inesse, veluti cum dicimus *homo est nomen*, *homo est vox significatiua*.

Suppositio formalis quædam est *propria*, alia *impropria*. Suppositio propria est acceptio nominis pro re, quam propriè significat, & ad quam primò significandam fuit impositum, veluti cum dicimus *leo est animal rugibile*: in qua propositione terminus *leo* propriè supponit. Suppositio impropria est acceptio vocis pro re quam impropriè significat, & ad quam significandam non fuit imposita, ut cum dicitur *vicit leo de tribu Iuda*, ubi nomen *leo* sumitur pro Christo, qui non propriè, sed per metaphoram hac voce *leo* significatur. Suppositio propria alia *communis*, alia *singularis*, quæ *discreta* dici solet. Suppositio communis est usus nominis communis non affecti signo demonstratiuo pro suo significato, aut significatis. Nomen commune dicitur illud, cuius significatum non prohibet à multis participari. Suppositio singularis est acceptio nominis significantis vnā tantum rem indiuiduam, aut nominis communis affecti signo demonstratiuo, ut cum dicimus *Petrus currit*, *hic homo currit*.

Suppositio communis quædam est *completa*, cuius terminus sumi potest pro omnibus suis inferioribus, quod sumi dicitur pro singulis generum, sicuti in hac propositione vniuersali, *Omne animal est sensitiuum*, ex qua licet inferre: ergo homo est sensitiuus; & rursus: ergo Petrus est sensitiuus, & Ioannes est sensitiuus, & sic in aliis speciebus, & indiuiduis sub illa contentis. Alia est suppositio *incompleta*, in qua terminus non sumitur pro omnibus suis inferioribus, seu pro singulis generum, sed pro generibus singulorum, sicuti in hac propositione *omne animal fuit in arca Noë*, quæ reddit hunc sensum, ex omni genere animalium, aliquod animal fuit in arca Noë, & ita licet inferre ex illa: ergo aliquis homo fuit in arca Noë, & aliquis equus fuit in arca Noë, & sic in aliis speciebus: non tamen licet inferre: ergo hoc indiuiduum animal, videlicet Petrus fuit in arca Noë.

Difficilior explicatu est suppositionis diuisio in *simplicem*, & *personalem*. Suppositionem simplicem sic definiunt Cardinalis Toletus lib. 2. c. 1. *usus termini pro suo tantum materiali significato*, & P. Fonseca: *acceptio præcisæ nominis communis pro suo immediato significato*, quæ definitiones tantum differunt in eo quod Fonseca videatur requirere ad suppositionem simplicem nomen commune, quod Toletus non exposcit. Exemplum adducitur huius suppositionis in his propositionibus *homo est species*, *animal est genus*, cuius subiecta tantum possunt sumi pro immediatis significatis, videlicet pro ratione communi animalis, & ratione communi hominis, quibus prædicata conueniunt, & non pro significatis mediatis, videlicet pro inferioribus contentis sub ratione communi animalis, & sub ratione communi hominis, licet enim dicamus animal est genus, non licet dicere, homo est genus, & etiam si dicamus homo est species, dici nequit, Petrus est species. Definitiones has impugnatur Hurtadus ex eo, quod nomē *Petrus* in hac propositione *Petrus currit* supponit personaliter, prædicatum enim secundum suam personam illi conuenit, & in hac propositione *Petrus est indiuiduum subieciibile*, supponit simpliciter, quia prædicatum non conuenit illi secundum suam personam, & tamen in vtraque propositione utimur hoc nomine *Petrus* pro eodem immediato significato: ergo suppositio personalis, & simplex non constituitur per hoc quod est sumi nomen tantum pro immediato significato, vel pro mediato. Vidit hoc argumentum Arriaga, asseruitque posse facile Toletum & Fonseca negare antecedens, asserereque nomen *Petrus* non posse nisi personaliter accipi, & ita supponere, etiam in hac propositione *Petrus est indiuiduum subieciibile*. Id videtur subodoratum fuisse Fonseca, cum suppositionem simplicem per nomen commune definiuit, & ab illa singularia nomina relegauit. Verumtamen Cardinalis Toletus nullo modo potest hac uti solutione, quia expressè affirmat in hac propositione *Petrus est indiuiduum*

diuiduum, nomen *Petrus* supponere simpliciter, quia non licet inferre: ergo homo est indiuiduum, animal est indiuiduum, sicuti licet inferre ex hac propositione *Petrus currit*: ergo homo currit. Iuxta hanc solutionem videtur supponere Toletus hoc nomen *Petrus* mediatè significare rationes superiores hominis, & animalis, sicuti *animal* mediatè significat rationes hominis, & equi; & *homo* rationes Petri, & Ioannis. Verumtamen hic significandi modus improprie satis huic nomini *Petrus* tribuitur.

Horum Doctorum sententiam impugnatur Arriaga ex eo quod non detur ratio communis præcisa ex parte obiecti, quam immediatè significet hoc nomen *homo*, quod videtur supponere, cum afferunt hoc nomen *homo* immediatè significare rationem communem hominis, & mediatè inferiora sub illa contenta. Quod verum non est, cum ex parte obiecti nulla detur præcisa, & conceptus vniuersalis hominis nihil aliud sit quam aggregatum omnium indiuiduorum, quæ non mediatè, sed immediatè confusè cognoscuntur per conceptum, quo attingitur ratio communis hominis, cum dicitur, *homo est species*. Doctrinam de præcisionibus, quam tradit Arriaga veram esse sentio, sed non ad rem, licet enim conceptus hominis dicat aggregatum omnium indiuiduorum, & hæc ex vi illius conceptus immediatè attingantur, tamen attinguntur omnia simul, & confusè per modum vnius, tanquam vnum obiectum adequatum significatum per hanc vocem *homo*; hoc tamen indiuiduum, videlicet *Petrus* vt distinctus à Ioanne, & à reliquis omnibus non immediatè significatur per hanc vocem *homo*, neque est obiectum adequatum, quod ex vi illius significetur: ergo in sententia etiam non præcise obiectiue potest assignari huic voci *homo* tanquam obiectum immediatum, & adequatum ratio communis hominis, quæ formaliter sit aggregatum omnium indiuiduorum, de quo verificatur hoc prædicatum *species*, & tanquam obiectum mediatum, & inadequatum, hoc indiuiduum *Petrus* de quo non potest verificari hoc prædicatum *species*. Friget ergo Arriagæ impugnatio ex profundis desumpta principiis.

Hurtadus, & Arriaga ex Soto & aliis docent suppositionem simplicem esse vsum termini pro subest secundæ intentioni, veluti cum dicitur *animal est genus*, *homo est species*, *Petrus est indiuiduum subiectibile*. Suppositionem verò personalem esse acceptionem termini ad significandum id, quod res in se habet. Probat Hurtadus ex ipsa nominis etymologia, est enim terminum personaliter supponi, supponi secundum id, quod habet ratione sui: & supponi simpliciter, supponi secundum id, quod simpliciter tangitur extrinsecè denominatione procedente à forma secundæ intentionis.

Quoties quæstio est de definitionibus eiusdem rei, an hæc vel illa sit admittenda, & aliunde fixum non est, quæ sint definita exacta definitione comprehendenda, difficile potest quæstio dirimi: quicumque enim postquam suam defensionem est architectatus, definita meditat, quæ excogitata definitio comprehendat, & quidquid suâ definitione non comprehenditur, asserit definitum non esse, neque gaudere ratione communi, de qua definienda agitur. Sic contingit in præsentis quæstione, & ita nulla ex prædictis sententiis poterit efficaciter impugnari. Quis enim Fonssecam impugnabit, si asserat hanc non esse suppositionem simplicem, sed personalem, *Petrus est indiuiduum subiectibile*, quia terminus non sumitur pro mediatè significato, sed pro immediato: quisve Toletum convincet asserentem hanc esse suppositionem simplicem *Petrus est indiuiduum*, quia ex hac propositione non licet inferre: ergo *homo est indiuiduum*; quod enim ait Hurtadus, ex Etymologia nominis deduci suppositionem personalem esse acceptionem nominis pro re, quæ secundum se conuenit illi, nullius est momenti, potuit enim ex hac ratione nomen desumi, etiam si non conueniat omnibus significatis, sicuti dicitur suppositio personalis à persona; & licet albedo rationem personæ non habeat; personaliter supponi dicitur in hac propositione, *albedo est salor*.

Mea profecto sententia est nihil certò in hac re posse definiri, quia nullam habemus fixam definitionem, cui stare debeamus, neque certa sint definita, cui definitio

debeat conuenire, & ita vno vel altero definito addito, aut ablato, quælibet definitio impune poterit defendi. Ad rem magis videtur accedere Hurtadus, & Arriaga; addiderim tamen non quamcunque denominationem procedentem à cognitione constituit suppositionem simplicem, cum enim dico *homo est cognitus*, suppositio non est simplex, sed personalis; quod fatetur Arriaga, & ægrè satis defendit iuxta sua principia, sed denominationem procedentem à cognitione quatenus confundente vt vnum, quæ in re sunt plura, vel distinguente vt plura quæ in re sunt vnum, per quam constituitur terminus secundæ intentionis, sicuti in hac propositione *homo est species*, cuius prædicati denominatio provenit à cognitione vt confundente indiuidua, & in hac propositione *animal est genus*, cuius prædicati denominatio provenit à cognitione confundente per modum vnius species distinctas, & in hac prædicatione *Petrus est indiuiduum subiectibile*, cuius prædicati denominatio procedit à cognitione distinguente vt plura rationem specificam, & indiuidualem, quæ realiter non distinguuntur. Hac ratione rectè defenditur subiecta harum suppositionum, *homo est cognitus*, *Petrus est cognitus* supponere personaliter, quia denominatio cogniti non provenit à cognitione vt confundente, quæ in re sunt plura, neque vt distinguente quod in re est vnum. Deinde hac ratione rectè defenditur in suppositione simplici non posse fieri descensum à prædicato superiori ad inferius, neque ascensum à prædicato inferiori ad superius; non enim licet inferre *Petrus est indiuiduum subiectibile*: ergo *homo est indiuiduum subiectibile*, neque potest argui, *homo est species*: ergo *Petrus est species*. In suppositione personali termini communis semper potest fieri descensus à prædicato superiori ad inferius; quando verò suppositio est termini singularis non semper potest fieri ascensus ad prædicatum superius, dicimus enim *Petrus est indiuiduum*, & non licet inferre: ergo *homo est indiuiduum*, et si nomen *Petrus* in priori propositione personaliter supponat.

Alia est diuisio suppositionis in naturalem, & accidentalem. Suppositio naturalis est acceptio nominis communis pro omnibus suis significatis, veluti cum dicitur *homo est rationalis*, tunc enim nomen *homo* sumitur pro hominibus præteritis, existentibus, & futuris. Suppositio accidentalis est acceptio nominis communis non pro omnibus suis significatis, quæ reperitur in hac propositione, *omnis homo hac die occubat locum*, in qua nomen *homo* tantum sumitur pro hominibus, qui modò existunt non pro his, qui extiterunt aut existent.

Vltimò suppositio communis diuiditur in distributivam, copulatam, particularem, & confusam. Suppositio distributiva est vsum termini communis de suis inferioribus, ita vt prædicatum inter ipsa distribuatur, & de quolibet illorum dici possit. Hæc suppositio reperitur in hac propositione *omnis homo currit*, ex qua licet inferre *hic homo currit*, & *hic homo currit*. Suppositio copulata est vsum termini communis pro suis significantibus collectiue sumptis, ita vt tantum de omnibus simul sumptis enuncietur prædicatum, non tamen de aliquo, seu aliquibus illorum seorsim sumptis. Reperitur hæc suppositio in hac propositione, *omnes Apostoli Dei sunt duodecim*, ex qua non licet inferri: ergo *hic Apostolus*, aut *hi Apostoli* omnibus non assignatis, *sunt duodecim*, sed tantum omnibus simul sumptis potest prædicatum conuenire. Suppositio particularis est vsum termini communis pro suis inferioribus distinctiue sumptis, quod fit cum cuiusque inferiori seorsim sumpto extremum alterum applicatur sub distinctione, ita vt non solum in termino communi, sed in tota propositione fiat distinctio. Sic accidit in hac propositione *aliquis homo currit*, ex qua inferimus: ergo *hic homo currit*, vel *ille homo currit*, vel *ille homo currit*, &c. Suppositio confusa est vsum termini communis pro suis inferioribus distinctiue sumptis. Tunc autem inferiora distinctiue, & non distinctiue sumuntur, quando terminus communis respectu vnius subiecti, aut vnius prædicati in eadem propositione disiungitur, ita vt distinctio propositiones non separet, sed extremum vnius propositionis quod dicitur confusè supponere. Sicuti in hac propositione *Equus requiritur ad equitandum*, quæ ita resoluitur, vel *hic equus*, vel *hic equus*, vel *hic equus*, &c. requiritur ad equitandum, non tamen potest resolui, neque ex illa propositione

positione licet inferre: *ergo hic equus requiritur ad equitandum, vel hic equus requiritur ad equitandum, vel hic equus requiritur, &c.* quia non potest demonstrari vnus indiuiduus equus, de quo verum sit dicere requiri ad equitandum, quocumque enim ablato fiet equitatio.

Sunt, qui nolint distinguere suppositionem particularem à confusa, verumtamen hi confundunt ea, quæ in se valde discrepant. Harum suppositionum distinctionem breuissimè ostendam. Da mihi hanc propositionem esse veram, *aliquis equus currit*, tunc, qui attentè inspicere omnes equos posset absolute, & absque vlla distinctione quemdam determinatum equum currentem demonstrare, & dicere, *hic equus currit*, quem saltem Deus agnoscit, & designare posset, respectu cuius verificatur propositio. Deinde sume tibi hanc propositionem esse veram, sicuti de facto est, *Equus requiritur ad equitandum*, adhuc posita illius veritate quantumvis perfectè equos omnes comprehenderes, non posses designare vnum determinatum equum, de quo diceres, *hic requiritur ad equitandum*, & respectu huius specialiter, & non respectu aliorum verificatur propositio illa, *equus requiritur ad equitandum*. Neque Deus ipse potest talem designare equum, quia in re non est, neque magis vnus præ aliis requiritur. Confirmatur: demus ut argumentum clarius procedat, tantum dari duos equos, supposita hac veritate *aliquis equus currit*, eo ipso quod verè dicatur *hic equus non currit*, per consequentiam necessariam inferret alterum currere. Supposita tamen hac veritate, *equus requiritur ad equitandum*, etiam si quis dicat, *hic equus non requiritur ad equitandum*, non poterit inferri: ergo alter, & alius ab hoc distinctus requiritur, quia sine hoc poterit fieri equitatio in illo, & sine illo poterit fieri equitatio in isto; & ita inassignabilis est, qui illorum requiratur, sicuti potest assignari qui illorum currat, supposita veritate huius propositionis. Ratio à priori est, quia hoc quod est currere, dicit determinatam actionem iam exercitam, quæ non potest à determinato principio non procedere, hoc tamen quod est equum requiri, non dicit determinatam actionem, sed tantum necessitatem conditionatam vniuscuiusque indiuidui equi ex suppositione, quod reliqui ab ipso distincti absint. Vide quæ de hac re scribo *Controuer. 5. Logice, Punct. 5.* ubi naturam indiuidui vagi explano. De regulis indicantibus distinctas terminorum suppositiones consule Cardinalem Toletum *lib. 2. cap. 2. & 3.* ego enim breuitati consulens illas omitto, quia existimo ex doctrina tradita sufficienter quamcunque suppositionem cognoscendam esse.

PUNCTVM VI.

De ascensu & descensu.

Iuxta quatuor suppositiones proximè enumeratas quatuor reperiuntur genera ascensus, atque descensus, ideo horum explicatio illarum explanationi annectitur. Rectè ascensum definit Toletus *lib. 1. cap. 8. à singularibus sufficienter enumeratis ad vniuersale progressio*, sicuti *hic ignis est calidus, & hic ignis est calidus, & hic ignis est calidus*, & in cæteris simili modo: *ergo omnis ignis est calidus*. Descensus est argumentatio ab vniuersali ad singularia sub illo contenta, sicuti cum dicimus, *omnis ignis est calidus*, inferre possumus: *ergo hic ignis est calidus, & hic ignis est calidus*.

Quadruplex est ascensus (idem intellige de descensu) iuxta quatuor suppositionum genera copulatiuus, copulatus, disunctiuus, & disunctus. Ascensus copulatiuus respondet termino supponenti distributiue seu copulatiue, sicuti in exemplo allato *omnis ignis calefacit*, in quo ascensu integræ propositiones coniunguntur, dicimus enim: *hic ignis calefacit, & hic ignis calefacit, &c.* ergo omnis ignis calefacit. In hoc ascensu necessariò sunt recensenda omnia singularia, & de illis omnibus debet verificari ratio inferenda in propositione vniuersali, vno enim singulari dempto, propositio vniuersalis legitime non inferretur, & vnà propositione singulari falsà existente, vniuersalis falsa erit. In descensu, qui huic ascensui correspondet, et si omnia

singularia possint recenseri, non omnia necessariò recensenda sunt, posita enim hac vniuersali propositione *omnis ignis calefacit*, possumus ad vnum, vel alterum indiuiduum argumentatione descendere inferendo solum: *ergo hic ignis calefacit*, quæ illatio erit legitima, etsi de aliis indiuiduis in illa vniuersali contentis mentio non fiat.

Ascensus copulatus respondet termino supponenti collectiue, qui fit à singularibus omnibus, nullo dempto copulatiue, seu collectiue enumeratis, sicuti in hac illatione: *Hic Apostolus Dei, & hic Apostolus Dei, & hic Apostolus Dei sunt duodecim: ergo omnes Apostoli Dei sunt duodecim*. Huic ascensui similis descensus respondet à termino communi ad omnia singularia copulatiue sumpta, quæ sicuti in ascensu simul omnia nulloque prætermisso debent recenseri, aliàs consequentia erit inepta, & falsum consequens.

Ascensus disunctiuus respondet termino particulari disunctiue supponenti. Hic fieri non debet ab omnibus particularibus, licet ab omnibus, seu ab aliquibus, & etiam ab vno, dummodo de illo verificetur prædicatum inferendum, fieri possit. Hæc est enim optima consequentia, *hic homo currit, vel hic homo currit: ergo aliquis homo currit*. Similiter rectè *hic homo currit: ergo aliquis homo currit*. Huic ascensui similis descensus respondet, in hoc tamen recensenda sunt omnia singularia, vt teneat consequentia, si enim existant tres homines, & quis dicat, *aliquis homo currit non rectè inferretur: ergo hic homo currit, vel hic homo currit* tertio prætermisso, quia forsitan tertius ille erat, qui currebat, & ratione cuius vera erat illa propositio, *aliquis homo currit*.

Ascensus disunctus respondet termino supponenti confusè, qui fit à singularibus disunctim sumptis in eadem propositione; exempli gratia, *vel hic equus, vel hic equus, vel hic equus requiritur ad equitandum: ergo equus requiritur ad equitandum*. In hoc ascensu recensenda sunt omnia singularia vt antecedens sit verum; quod si omnibus non recensitis posset verificari, aut verum esse supponatur, optime ex illo fiet ascensus, & consequentia erit legitima, rectè enim inferretur: *hic equus, vel hic equus requiritur: ergo equus requiritur*, etiam si aliàs existant plures equi, quod non ineptam consequentiam, sed falsum antecedens constituit. Huic ascensui similis descensus respondet, in quo debent omnia singularia recenseri, ex hac enim propositione *equus requiritur ad equitandum*, rectè inferimus illam in quam resoluitur: *ergo vel hic equus, vel hic equus, vel hic equus requiritur ad equitandum*, quod inferri nequit omnibus equis indiuiduis non recensitis, aliàs consequentia erit mala, & falsum consequens, quia vno tantum equo assignato, qui omitatur, reliqui omnes non erunt necessarij ad equitandum.

PUNCTVM VII.

De statu, ampliacione, restrictione, alienatione, & diminutione.

Status, Ampliatio, Restrictio, Alienatio, & Diminutio, proprietates sunt terminorum, suppositionumque affectiones, ideo de his disputant Dialectici omnes. Cum nomen, illiusve categorema accipitur pro his rebus, quæ existunt, tunc dicitur suum habere statum. Cum verò sumitur pro pluribus, tunc ampliatur. Exempli gratia, cum dico *omnis homo currit*, præcipua copula significat tempus præsens: terminus *omnis homo* statum dicitur habere si supponat pro his tantum hominibus, qui existunt tempore præsentis, vt existentibus tempore præsentis. Eadem ratione statum habere existimo terminum *omnis homo*, in his propositionibus *omnis homo currit, & omnis homo currit*, quia in priori tantum supponit pro hominibus præteritis, & in posteriori pro futuris, siue hi futuri modo existant, & antea extiterint, siue tantum sint extituri; & illi præteriti existant modo, & postea sint extituri, aut tantum extiterint; ad priorē enim propositionem de præterito tantum spectat hominū præteritio, præsentia verò, & futuritio ipsorum impertinenter se habet; & ad posteriorem